

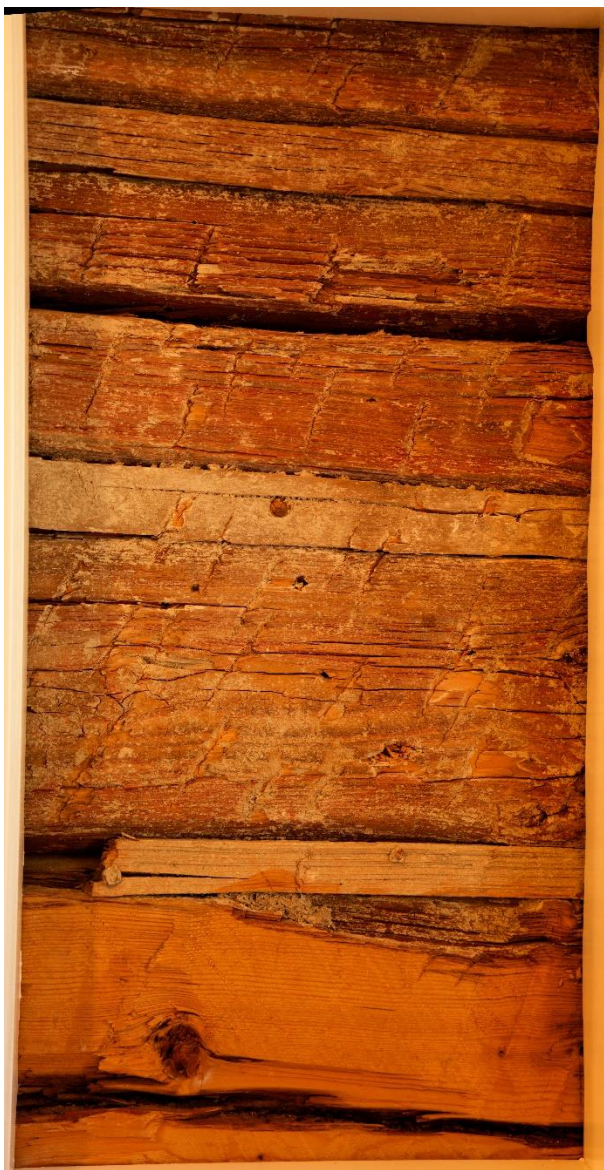
Besiktning in situ utförd av Hagaeus Bygghantverk AB

2023-09-06

Guldet 17, Sigtuna.

Rapport från bedömning av timmerstomme.

Bakgrund

Byggnadsantikvarie Vicki Wenander kontaktade Hagaeus Bygghantverk för en bedömning av timmerstommen.

Konstruktion

Huset står på en stadig grund av huggen sten som endast är synlig mot grusplanen. Här är den, som så ofta, allt för låg på grund av genom åren påfört markmaterial. Det är också på denna sida som ytvatten kan rinna mot huset. Gavlarna är dolda av tillbyggnader och på sjösidan finns ett trädäck.

Endast på ett ställe går det att se den ursprungliga timmerstommen, en liten ruta på toaletten som visar timret. All övrig yta är klädd med panel och skivmaterial.

Timret är rödmålat på mellanvägg vilket betyder att det är återanvänt från annan byggnad. Lister har spikats i såterna och sedan har ytan huggits för att bättre hålla fast den lerklining som ursprungligen klätt insidan. Lerklining har en stor inblandning av grova fibrer. Denna har inte analyserats men är i storlek med linskävor eller sågspån från kransåg/ramsåg. Ingen sand kunde ses i blandningen.

Nuvarande fasadpanel är sannolikt från 40-talet, men kan även vara, åtminstone delvis, original. Dock har locklisterna bytts ut i ett senare skede och bemålningen är troligen gjord i samband med tillbyggnaden på 80-talet. Sannolikt med alkydoljefärg eller akrylatfärg.

Skador

En genomgång av historiskt ritningsmaterial har identifierat de öppningar som tagits upp och satts igen genom åren. De möjliga kvarvarande timmerväggarna har sedan markerats i rött på den 3d-modell som är resultatet av skanning av byggnaden. På modellen har även väggjocklekar kunnat utsluta att vissa väggar är timrade. Ursprungligen har den haft en klassisk sexdelad plan med murstock i skärningspunkterna. Syllarna kan ha gått igenom murstock men det vanliga är att ”vingar” av tegel utgör de närmsta 20-40 centimetrarna vägg.

Analys

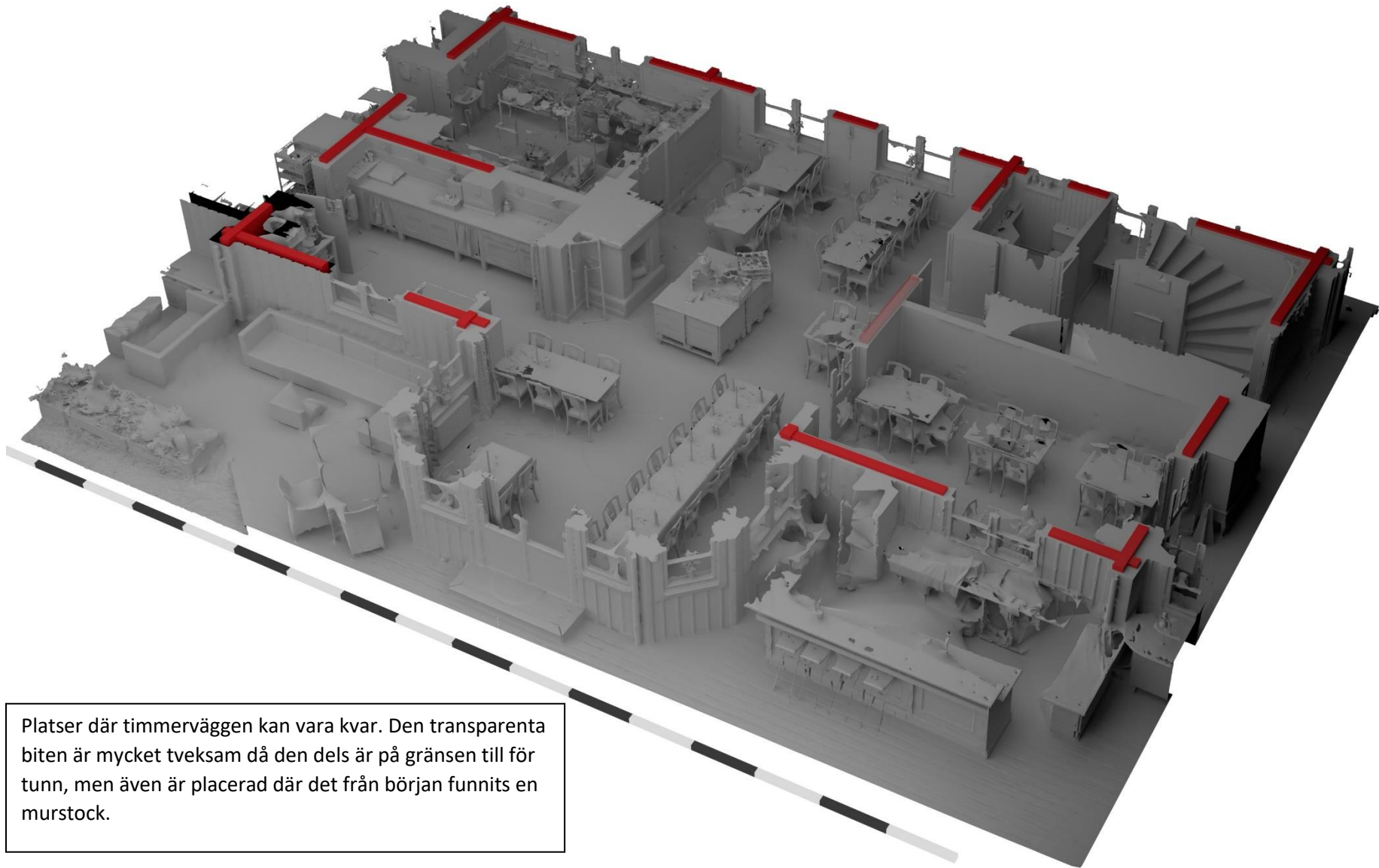
Själva timmerstommen visar, på det lilla som går att se, inte på några unika eller speciella drag. Möjligen om det skulle visa sig att det timmer som använts kommer från en intressant byggnad. Det går inte att bilda sig en bild av skador då det inte går att komma åt att titta någonstans. Med hänsyn till hur det brukar vara med byggnader av samma ålder finns sannolikt mindre skador i fönsterbröstningar och syllar. Ibland kräver de mindre lagningar och ibland kan de ignoreras.

Timrets tjocklek, alltså vägg tjockleken, är nästan alltid 6" (150 mm) i bostadshus med vissa undantag som är 5" (125 mm). Väggen mellan sal och WC är strax över 200 mm vilket är rimligt med 150 mm timmer, 45 mm regel och 13 mm gipsskiva. Är det reglat i äldre tid kan den ofta vara tunnare än 45 mm och huggen efter väggens deformationer.

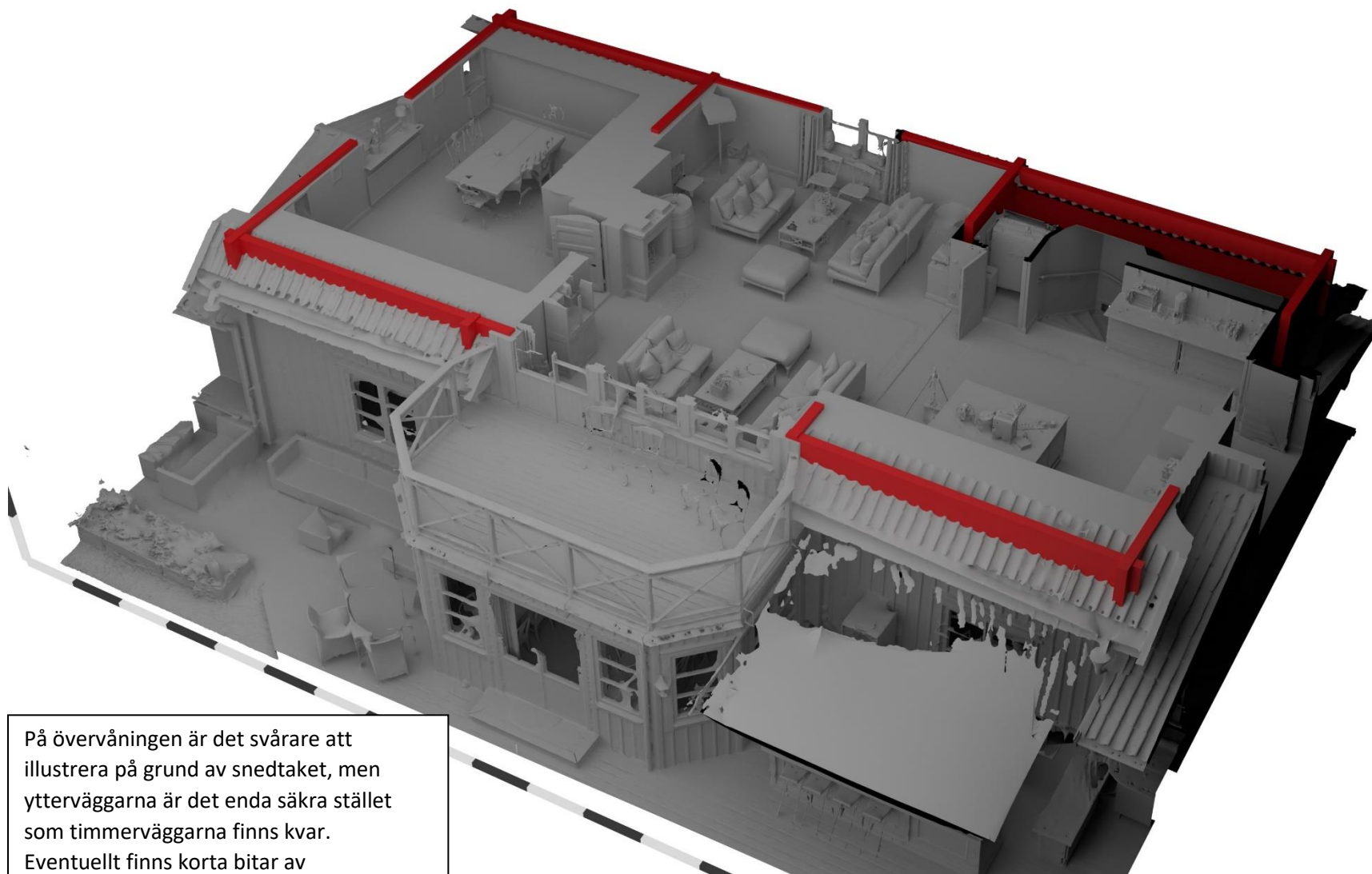
Skulle man vilja fortsätta använda byggnaden så går det säkert alldeles utmärkt. Öppningar kan timras igen och ytskikt kan bytas om det behövs. Den har mycket av sin livslängd kvar. Att flytta huset kan däremot kräva att det görs en hel del förstärkningar då så stora delar tagits bort. Framför allt finns det risk att syllen kapats i köksdelen där golvet är nära grunden.

Om det skulle tas beslut att renovera och/eller bygga om skulle en övervakning och dokumentation i olika skeden där konstruktionen är mer synlig ge ett mycket bättre underlag för bedömning. Om det beslutas att riva bör en ordentlig dokumentation av byggnaden göras vid flera tidpunkter i processen så kunskapen kan bevaras.

Nordvästra hörnet är felritat på ritningarna då de utgått från att hörnen är vinkelräta vilket det inte är. Hela gaveln är lite ur vinkel vilket är väldigt vanligt.

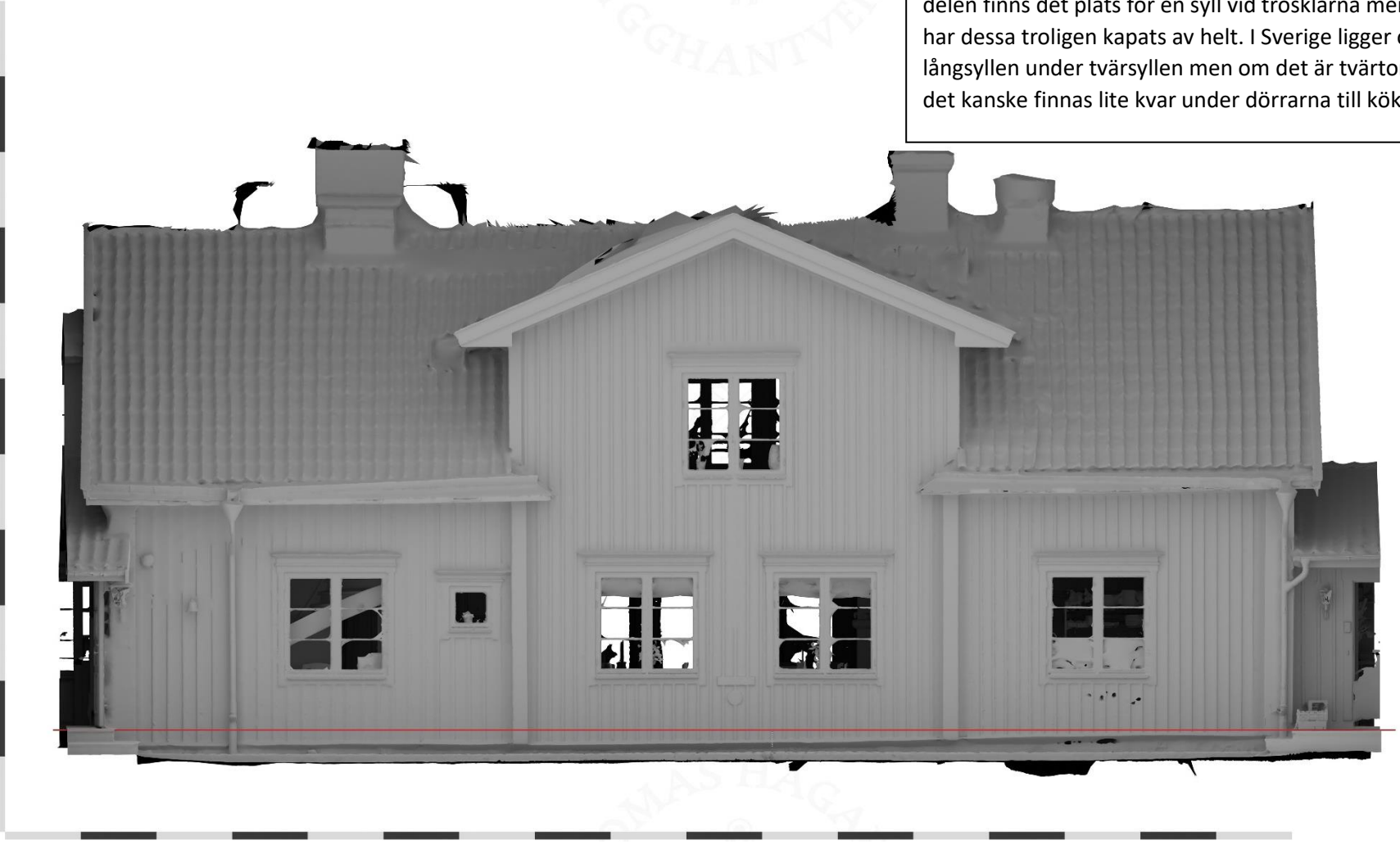

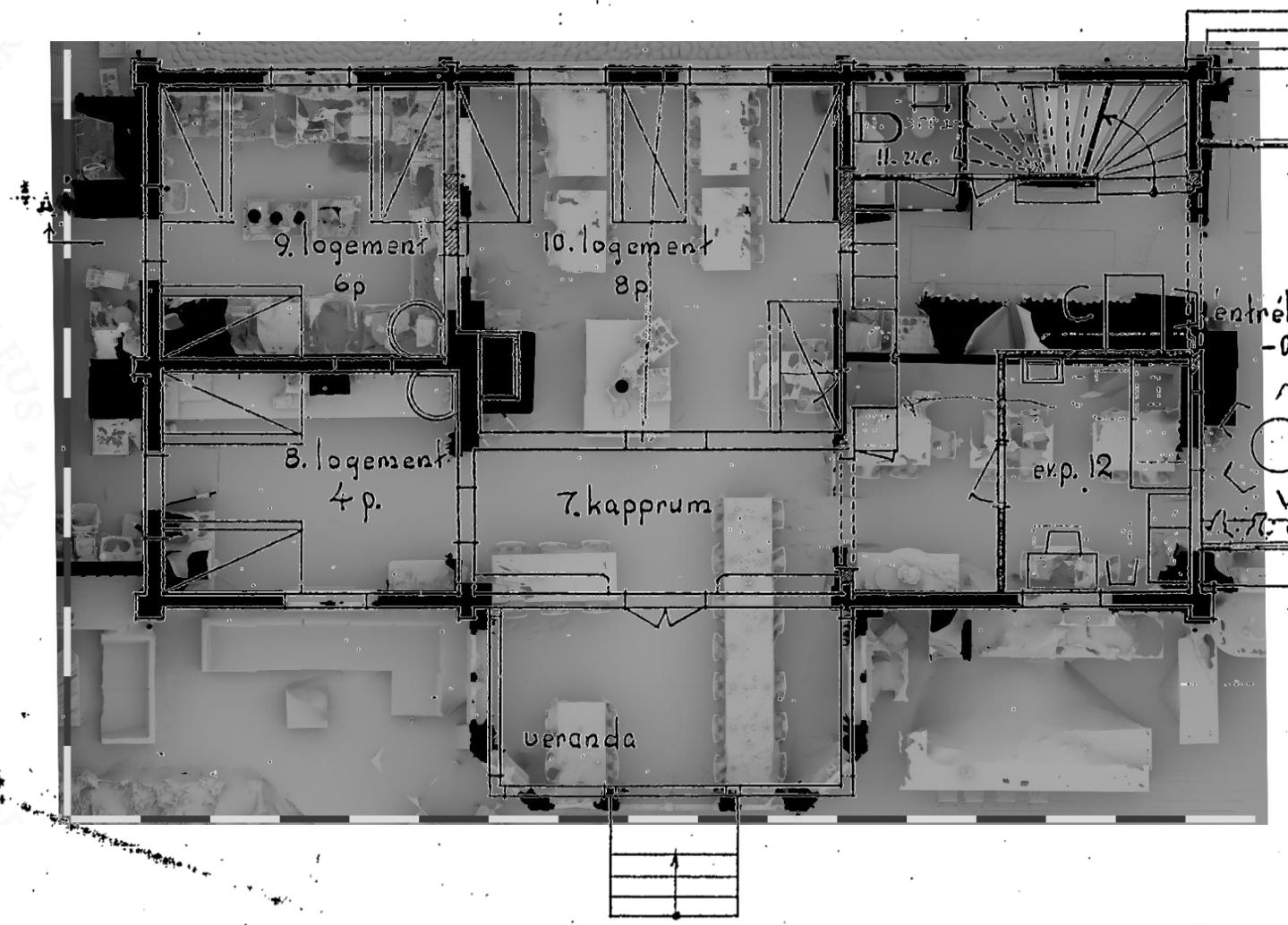
Platser där timmerväggen kan vara kvar. Den transparenta biten är mycket tveksam då den dels är på gränsen till för tunn, men även är placerad där det från början funnits en murstock.

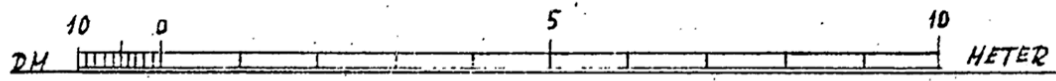
På övervåningen är det svårare att illustrera på grund av snedtaget, men ytterväggarna är det enda säkra stället som timmerväggarna finns kvar. Eventuellt finns korta bitar av tvärväggarna kvar.

Golvnivån är här illustrerad på norra fasaden. På östra delen finns det plats för en syll vid trösklarna men i väst har dessa troligen kapats av helt. I Sverige ligger oftast långsyllen under tvärsyllen men om det är tvärtom kan det kanske finnas lite kvar under dörrarna till köket.

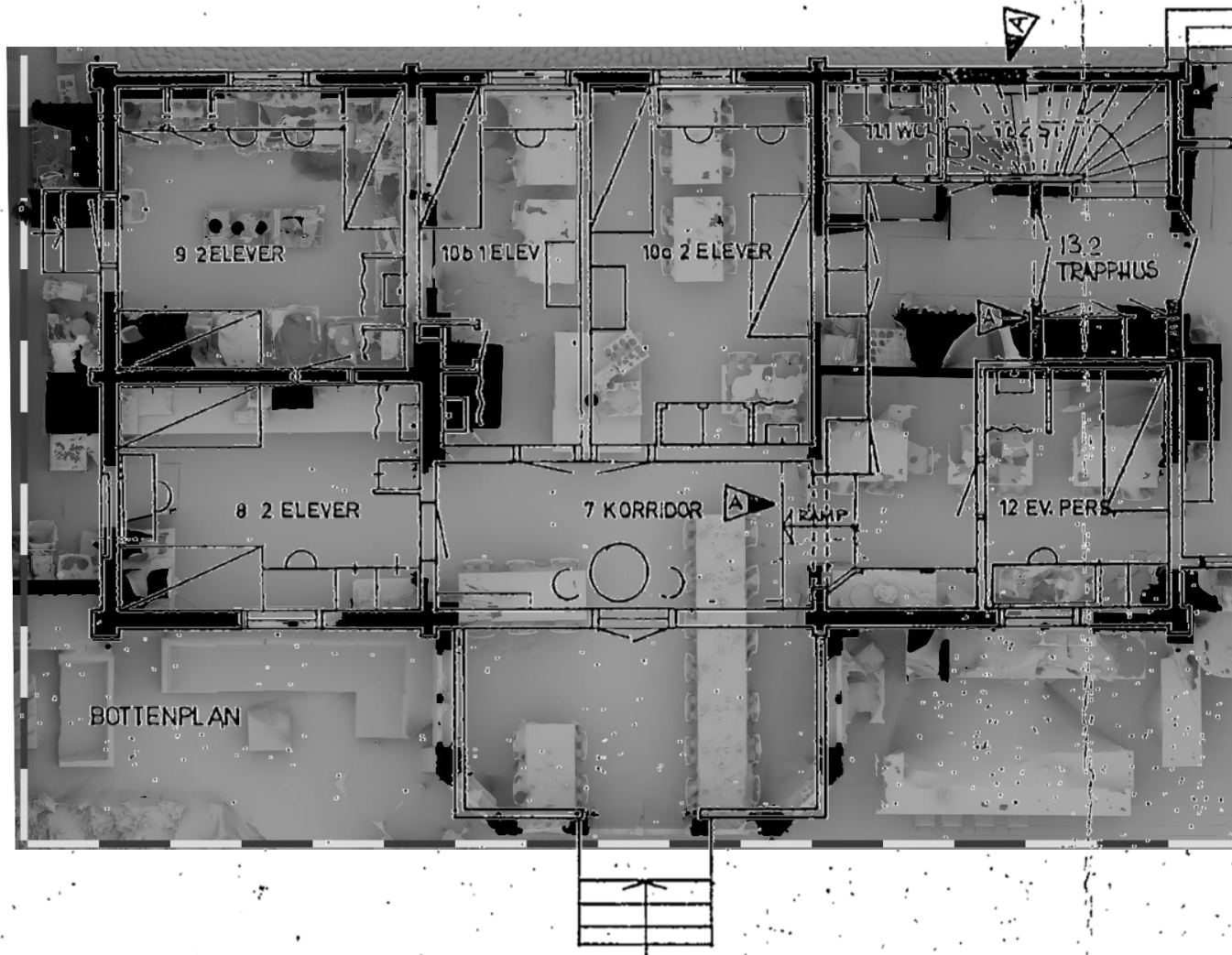

Skanning
bottenvåning
överlagd med 1941
års ritning.

1471 III H 5

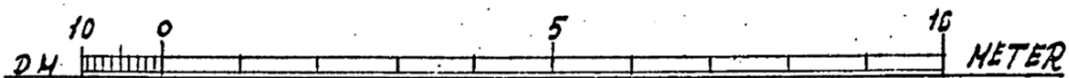

Skanning
bottenvåning
överlagd med 1970
års ritning.

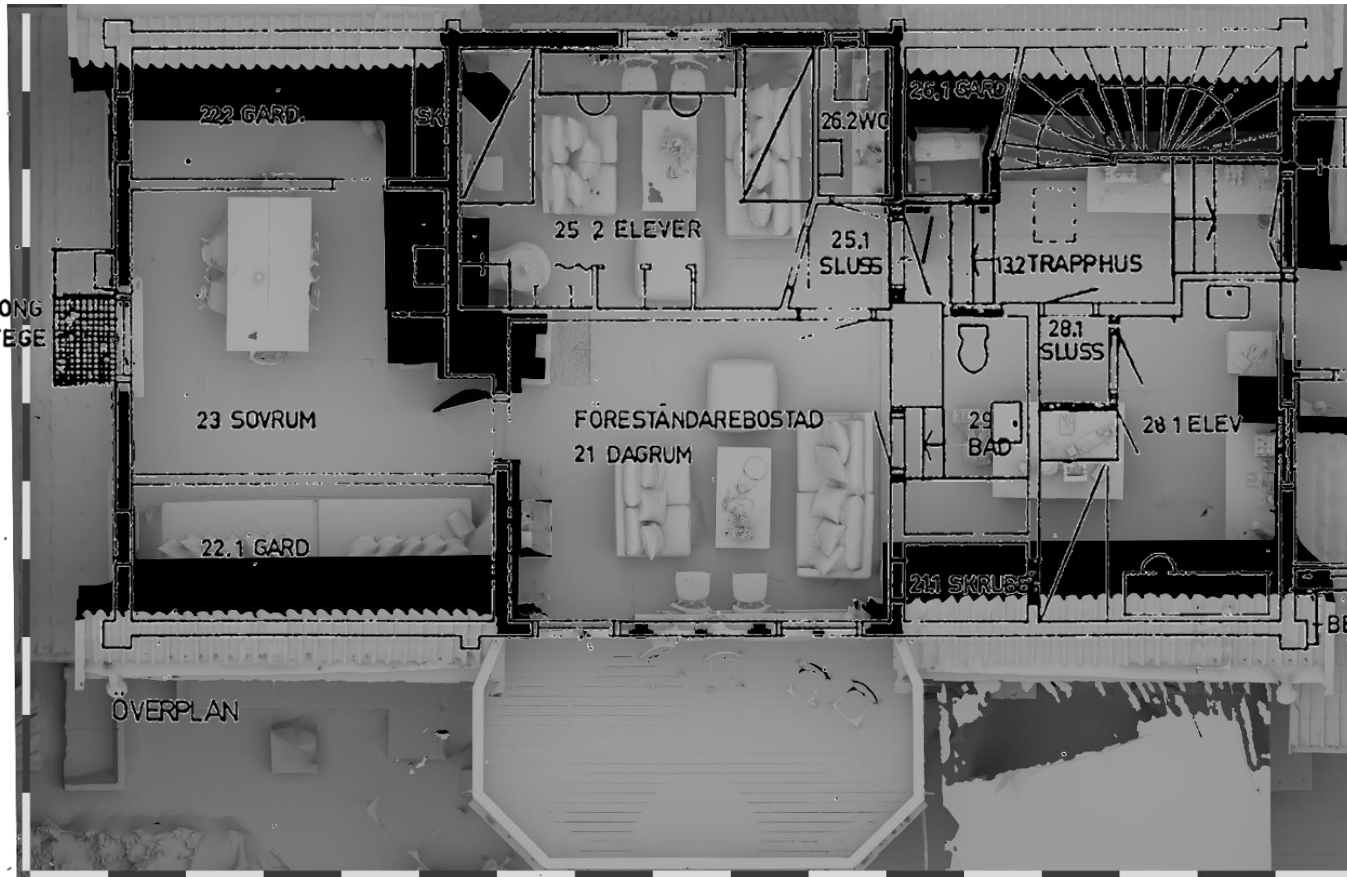

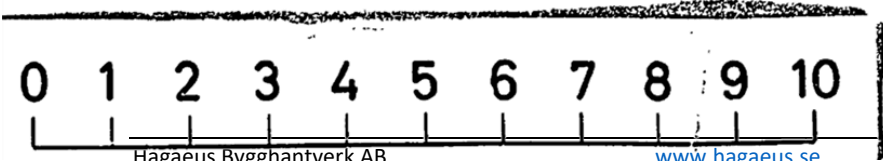
Skanning övervåning
överlagd med 1941 års
ritning.

1471 III #6

Skanning
övervåning överlagd
med 1970 års
ritning.

Slutsats

I 80% av de byggnader som Hagaeus bygghantverk restaurerat under sina 20 verksamhetsår har en snickare eller byggnadsingenjör varit där innan och sagt att det är för dåligt och måste rivas.

Inga skador förutom medvetet borttagna väggar har upptäckts så det borde vara lång livslängd kvar på materialen. Ytskikten är dock delvis slitna. De flesta mellanväggar är lättväggar som enkelt kan flyttas om man iakttar försiktighet med avbärningar. Däremot blir det svårt att flytta hela huset då det är så uppsågat.

Det som bedöms värdefullt med denna byggnad, med nuvarande kunskapsläge, är dess läge och proportioner och inte så mycket materialet i sig självt.

Text, 3d-skanning och bild – Thomas Hagaeus för Hagaeus Bygghantverk AB.

